„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
на целом табаку
уторником, четвртком и суботом

Претплата и огласи
шаљу се на администрацију,
а рукописи
уредништву „Бранника“ у Нови Сад.

Уредништво и администрација „Бранника“ налази се у кући у хлебарској улици бр. 20.

Рукописи се не враћају

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“:
на годину: К. 24 или 30 дин.
на по године: К. 12 или 15 дин.
на четврт године: К. 6 или 7½ дин.

Поједини бројеви стају 20 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 12 потура од реда ситних слова

Број II. У Новом Саду, у четвртак 25. јануара (7. фебруара) 1901. Година XVII.

НА ГРОБУ Дра СВЕТОЗАРА МИЛЕТИЋА.

Говор дра Илије Вучетића

при опелу у новосадској саборној цркви.

На небу српском угасила се најсјајнија звезда, која је српском народу у овим крајевима за две десетине година светлила у тами, осветљавала му стазе живота, казивала му путе бољој и сретнијој будућности. Светозара Милетића нема више међу живима.

Самртно тело његово, напаћено, малаксало, уморено, измучено, лежи овде пред нама. Још који тренутак, па ћемо се с њиме за навек растати. С тужним срцем, пуним јада и чемера, отпратићемо га до вечне куће му. Са сузним очима спустићемо га у хладну раку. С преголемим, неутољивим болом у души, предаћемо га матери земљи.

Но дух његов, онај велики, племенити, узвишени, бесамртни дух његов, који нас је у тешкој и мучној борби живота нам народног водио, подстицао, храбрио, одушевљавао, соколио, тај дух остаће и надаље међу нама, живеће до века у народу српском, те ће казивати вазда и нама и нашим потомцима, како ваља род свој љубити и за њега делати, — учиће и најдаља поколења наша, како ваља све своје, па и самог себе, жртвовати за народ свој.

Није овде место, тужни зборе, а и време је сувише одмерено, да вам могу ређати и набрајати, шта је све радио и урадио, шта је све трпео и претрпео, шта је и колико је патио и препатио, колико се мучио и страдао велики покојник наш за народ свој. О томе би се морало не за неколико тренутака, не за неколико часова, него о томе би се морало пуних неколико дана говорити. О делању и страдању дра Светозара Милетића, о огромном утицају његова свестраног јавног рада на народ наш могле би се писати, и писаће се читаве књиге.

Но није ни нужно, да Вам сада све то ређам. Јавно делање овога нашег неумрлог великана народног још тако нам је свеже свима у памети, успомена на њега још тако нам је жива свима у срцима, да је сасвим довољно, кад Вас само подсетим на огромни и непрегледни свестрани јаван рад његов, па да се горко заплачемо над тешком судбом нашом, која нам не даде, да се још више наслађујемо његовим мудрим речма и саветима, да се још дуже науживамо свестрана, обилна и плодна рада његова, а све за срећу и напредак народа свог.

Кад се др. Светозар Милетић, као јавни раденик, у српском народу појавио, владала је тада у животу нашег народа на свима пољима права пустош и тешка чама. Године 1856. настанио се као млад адвокат овде у Новом Саду, и као такав био је на далеко виђен и чувен. Но он се одма са свом снагом свога дивовског духа, са големом научном спремом, и са свом енергијом велике родољубиве душе своје бацио на поље јавнога рада. Прикупио је око себе од млађег нараштаја све, што је имало љубави према народу своме и воље за јаван рад, те је почео да обрађује запарложену њиву народну. Делао је неуморно, истрајно и с толиким успехом, да ће обилате плодове труда његових још и потомци наши благотворно осећати.

Под стегама тадањег апсолутизма државног, није се јавни рад могао ни и на једном пољу обилатије развити; осталала је била једино јавна штампа, где се барбар у неколико, колико је то строга цензура допуштала, могла слободна јавна речеч казати и чути. И Милетић се одма на то поље бацио, те је у том раду целог векека свога истрајао, све док му душа није малаксала. Његов чланак „На Туцин-дан“ остаће дубоко урезан у души сваваког Србина. Па и доцније његове чланкеке гутала је омладина српска; они су нарарод наш одушевљавали и заносили, они су га соколили на јаван рад, и подстицали на сваку жртву.

У то време, кад је велики покојник наш отпочео свој рад на јавној штампи, још су биле у нашем народу живе и свеже жалосне успомене на оно добаја, кад је он био устао у обрану вере и народности своје; још се на много страна виђала згаришта српских кућа; још су многе породице српске биле у црно завијене: па ипак је поред свега тога Милетић имао толико одважности, да у јавној штампи проповеда народу нашем, како се треба свом снагом заузети за повратак уставности у нашој домовини. То је своје тврдо убеђење заступао најенергичније свагда и на сваком месту, па и поред свее противне струје, која је тада у нашемм народу владала. У том је правцу делаао и на благовештенском сабору нашем године 1861. Па баш у томе и лежи трагичност судбе великог покојника нашегг, да га не разумеше они, којима је уу прилог ишло то његово јавно делање. Тако се само могло догодити, да др. Светозар Милетић, који је био не само добарр Србин, него исто тако и добар патриотаа, да он, који се борио за повратак уставности, и за очување интегритета наше домовине, буде после неколико година, после повратка уставности, осуђен као велеиздајник. Тешка осуда та скрхала је велики дух његов, и саломила тако огромну душевну снагу његову.

Од године 1865. видимо га као посланика најпре на хрватско-славонском земаљском, а после на угарском државном сабору. Својим огромним државноправним знањем, које је ту показао, својом великом енергијом и одлучношћу, коју је ту развио, и којом је бранио интересе српске цркве и народа при донашању закона о нашој народно-црквеној автономији, и закона о равноправности народности, обвезао је српски народ вечитом захвалношћу. Да Милетић у свом животу није ништа друго урадио, па би већ само по себи једино то његово делање довољно било, да му осигура трајан и вечит спомен у народу нашем.

Па тек какву је благотворну и обилату делатност развио неумрли покојник наш на пољу народно-црквене автономије наше?

Одма после смрти патријарха Јосифа Рајачића, крајем године 1861., заузимао се он у чланцима, пуним родољубивог жара, за то, да се што пре сазове наш народно-црквени сабор, те да се на истоме најпре уреде ствари цркве и школе, па онда да се приступи избору миттрополита. То његово заузимање није истинна имало у први мах потпуна успеха; али је ипак толико постигао, да је године 1864., одма после избора и потврде изабраног митрополита, одобрен сабор за расправу послова цркве, школе и фундација народних. На том сабору је он живо учествовао у донашању саборских уредаба, а нарочито је против тадање већине саборске најодлучније бранио право сабора, да на основу автономног права нашег народа сабор сам уреди устројство сабора и изборни ред. И то, што је он тада, против већине сабора, заступао и бранио, то је доцније, после три године дана, државним законом нашем сабору признато и ујемчено.

На доцнијим нашим народно-црквеним саборима, а нарочито на сабору год. 1870., не само да је живо учествовао, него је он био управо душа целог тога, па још и доцнијих наших народно-црквених сабора. Добра половина уредаба наше народно-црквене автономије, које су данас у животу, и које су нам у тешким приликама нашу народно-црквену автономију, против жестоких нападаја с разних страна очувале и одржале, јесу дело неумрлог рада великог покојника нашег. Да на сабору године 1870. није било његове енергије, његова неуморног труда, његове истрајности и одлучности, ми не би имали данас ни овако, какво је, ни уређење епархија и епархијских власти, ни уредбу о митрополитско-црквеном и школском савету, и што је најглавније, ни садањег изборног реда саборског; а без свега тога би нам у бурним и тешким данима, што смо их преживели, наша народно-црквена автономија већ давно сасвим поништена била.

Но не само на пољу јавне штампе српске, на државном и нашем народно-црквеном сабору, него и на културном пољу нашем велики је рад развио неумрли покојник наш.

До године 1861. нисмо ми Срби овде у Угарској имали никаква друштвена и културна средишта. Др. Светозар Милетић са својим пријатељима живо се заузео, да се обнови српска читаоница у Новом Саду, која је некад постојала била; те кад су правила обновљене читаонице год. 1861. од стране власти одобрена била, и читаоница се конституисала, изабран буде Др. Светозар Милетић за првог председника обновљене српске читаонице. Под његовим председништвом развила је читаоница наша огроман рад како на друштвеном, тако и на културном пољу; и под његовим председништвом је у читаоници 16. јула 1861. године закључено, да се оснује друштво за српско народно позориште. Том је друштву он одма ревностан члан постао, и потпомагао је рад његов целог века, доклегод га снага није издала.

Па и наша „Матица Српска“, то једино књижевно друштво српско у овој домовини нашој, имала је у њему свагда ревносног члана и поборника за сваки напреднији рад њен. Као потпредседник књижевног оделења у шездесетим годинама, вршио је он ту почаст тако, како само такав велик дух уме. Његови годишњи извештаји о раду књижевног оделења одликују се широким погледом и једрином садржаја. Многу напреднију мисао је у „Матици Српској“ он покренуо, а многу је потпомогао, да се што пре оствари.

Кратки овај поглед на обилати и свестрани јавни рад покојног великана нашег, не би био ни приближно потпун, кад не би ма само додирнуо и то, да је неуморно делање његово и код наше вароши, и код српске православне црквене општине новосадске, оставило трајних и благотворних последица. Као народом у два маха изабрани градоначеоник новосадски, и као многогодишњи варошки представник делао је он свагда неуморно за бољитак и напредак грађанства наше вароши; а нарочито је према државној власти свагда чувао и најодлучније бранио автономна права вароши. Код наше црквене општине новосадске био је године 1867. кратко време председник, а за тим кроз дуги низ година ревностан и највреднији члан; те је у оно доба, кад се водила жестока борба за осигурање, уређење и развитак наше народно-црквене автономије, он из новосадске црквене општине давао иницијативу за сав јавни рад наш у том правцу. —

Тако свестрано, обилато, плодно и успешно беше јавно делање дичног покојника нашег, за пуне две десетине година. Историја народа нашег с ове стране Дунава и Саве, за то време, сва је испреплетена дичним именом његовим. Нема ни једног поља јавног рада народног, нема ни једне наше важније установе народне, где он није међу првима, а понајвише као први радио. Свуда је он доспевао, о свему бригу водио! а целом томе трудном и мучном раду беше једини циљ: да народ свој види сретан и напредан.

Па зато ми допусти, мила сени великог покојника нашег, да ти у овом свечаном и тужном тренутку, кад се са самртним телом твојим на веки растајемо, овде у храму божијем, са овога светог места, из дубине потресене ми душе, у име целог народа нашег довикнем:

Вечита хвала ти, дични вођо наш, за сва добра, која си народу своме учинио; Хвала ти за све труде и муке твоје, које си ради народа свога претрпио!

Слава имену твоме!

На веки слава!

Погреб Светозара Милетића.

Ко може достојно описати значење и садржину онога момента, кад народ прати до хладнога гроба свога великог сина? Осећаји захвалности, пијетета, поноса и туге гомилају се и потискују међусобно, мисли се хватају сад за прошлост, сад за садашњост, а сад опет за будућност и човек никад не зна о чему пре да мисли, чиме да позабави и утиша душу своју. А шта тек осећа Србин кад прати до вечне куће Светозара Милетића, човека, који је у једној великој епохи био највећи син свога народа, који је у борби за народ жртвовао сав големи капитал ума и срца свога, душе и воље своје, не тражећи за себе ништа. Сахранити Милетића — то значи бити сведок онога тренутка, кад се потпуно угасила звезда, која је читавим генерацијама давала светлости и топлине.

Епоха Милетићева престала је већ доста давно, доба идеалне борбе и прегалаштва завршило се тужним епилогом, а наступило је доба расула и неизвесности. Данашњем поколењу изгледа као нека бајка из давно минулих времена, кад се случајно сети Милетићева дочека после тамнице, шајкашких избора и других светлих тачака из оних дана. Ми смо данас већ и заборавили шта то значи: разумети се борити, приносити жртве. И ми данас сахрањујемо

Светозара Милетића, ми му вичемо: слава и вечан спомен!!! Контраст тај тешко се осећа, а туга наша с тога је још јача, што Светозара Милетића испраћамо до гроба с онаким осећањима, с каквима је народна песма негда испратила војводу Рајка. Али бар на гробу Милетићеву гајимо наду, да ће једаред ипак доћи светлији дани, лепше време.

* * *

Погреб у Вршцу. Из Вршца добили смо извештај о томе, како се тамо свршио онај део тужне свечаности, који је обављен у Вршцу. Вршачки Срби, у чијој је средини др. Светозар Милетић неколико година проживео, дубоко су потресени вешћу о смрти његовој. Сви без разлике Срби учествују у тој жалости. За погреб учињене су велике припреме, те је и испао величанствено. На свима јавним српским зградама, као и на многим приватним виле се црне заставе. При погребу учествовале су многе депутације, а и све српске овдашње корпорације. Вршачко српско грађанство објавило је нарочитом објавом смрт Милетићеву. Погреб је био јуче у уторак у 2 сахата после подне. Тело је пренесено из стана у саборну цркву, где је свечано опојано. При опелу начелствовао је владика Змејановић с укупним местним свештенством, а појало је вршачко певачко друштво. Поред сандука носили су дуплире вршачки трговци и занатлије, а девојке и младићи ишли су у црнини. После опела опростио се са покојником у порти саборне цркве др. Бранко Илић. За тим се свечани спровод кренуо на железничку станицу, где се са покојником опростио Мита Клицин. Влак се кренуо у 6 сахати у вече. Тело покојниково из Вршца пратило је изасланство свих српских вршачких задруга. Вршчани понели су и два венца, од којих је један сребрн и врло леп. Вршац се достојно одужио сени великог покојника.

* * *

Погреб у Новом Саду. Ноћас су се били почели купити црни облаци над Новим Садом, а из њих је падала киша. Бојали смо се, да ће нам време покварити ову тужну свечаност. Али јутрос освану ведар, топао пролетњи дан. Време нам је допустило да бар сада одамо достојну пошту Светозару Милетићу, да се донекле одужимо ономе, који нас је за живота свога толико задужио.

На новосадској станици сакупио се велик број српског света. Све је с нестрпљењем чекало воз, који се нешто закаснио. Кад је воз ушао у станицу, одрешена су последња кола, у којима је био сандук с мртвим телом Милетићевим, и остављена код горњега излаза. Кад је мртвачки сандук извађен из дрвеног сандука, у ком је био спремљен, постављен је на носиљке, које су онда прихватили Срби занатлије Новосађани, те изнели мртво тело на предњи крај станице.

Даље је извршен спровод по распореду српске православне црквено-школске општине новосадске. Најпре је у име вршачких Срба предао тело покојниково др. Бранко Илић у аманет Србима новосадским. За тим је професор Александар Сандић говорио у спомен Милетићу, истичући његову величину и желећи му, да мирно почива међу осталим великим покојницима српским. Говор овај био је често прекидан с узвицима; „Слава.“ Кад је Сандић свршио свој говор, држали су помен ови свештеници: прота Милан Ћирић, поп Зарија Станковић, поп Божа Поповић, поп Ђорђе Велић, поп Веља Миросављевић, протопрезв. капелан Јован Вујин и придворни ђакон Георгије. Погребне песме појало је новосадско српско-занатлијско певачко друштво „Невен“. Пратња је ишла железничком, Петефијевом и главном улицом у саборну цркву. У железничкој улици чекале су пратњу све српске основне школе, мушке и женске и женска виша девојачка школа са свима учитељима и учитељицама, те су на челу пратње кренули према саборној цркви. У пратњи је био велики број Срба из Новог Сада и са стране. Поред сандука носили су свеће шест Срба грађана без разлике сталежа и шест Срба адвоката, а 12 чланова занатлијске задруге Срба Новосађана посило је дуплире. Занатлијска задруга, којој је Милетић био почасни члан, учествовала је на погребу са друштвеним барјаком. У сокацима, куда је пролазио спровод, биле су све српске радње затворене, а и највећи део страних.

Код саборне цркве чекала је пратњу гимназијска омладина с професорским зборм. Навалала света била је тако велика, те су се морала црквена врата затворити, да се сандук узмогне сместити на одар. Сандук је урешен лепим бројем венаца од породице покојникове, различитих корпорација, пријатеља његових и од многих српских градова.

*

Већ рано после подне била је саборна црква, црквена порта и део сокака уз цркву све пуно народа. Највећи део Новосађана морао је остати на пољу, да направи места изасланицима са стране. Око $2^1/_2$ сахата почео је свечани помен. Чинодејствовало је Њ. Високопреосвештенство, епископ бачки Митрофан Шевић уз асистенцију свега новосатског свештенства. Осим тога асистирали су: жабаљски прота Милош Папић, парох старобечејски Иван Јелчић, старофутошки Стеван Николић, госпођинчки Никола Арсеновић и још један свештеник са стране. На кору су врло складно појали погребне песме ђаци српске велике гимназије под руководством професора г. Јована Грчића. Говорио је најпре свештеник Божа Поповић, истичући особито заслуге Милетићеве у борби на пољу народно-прквене автономије, којим је ударио темељ свему даљем раду у томе погледу. Иза њега је говорио др. Илија Вучетић, истичући разноврсност и многостраност големог рада Милетићева, који се протезао и на политички и на црквено-автономни и на културни живот народни. Говор г. Вучетића доносимо на првом месту нашега листа у целини.

Пошто је довршен помен, кренула се пратња од саборне цркве главном улицом према главном тргу. И с једне и с друге стране сокака стајале су густе гомиле света и српског и страног, а и сви прозори околних кућа били су пуни гледалаца.

На челу пратње ишла је опет школска омладина, и то најпре основна мушка и женска школа, виша девојачка школа и напокон српска гимназија, све са својим наставницима. За њима је ишао дуги низ новосадских и страних Срба, а непосредно пред сандуком ношени су венци. Списак тих венаца донећемо у идућем броју. Венце Срба Вршчана, новинарског удружења из Београда и београдске омладине носили су посебни изасланици, а остали венци морали су се носити на посебним носиљкама. Иза сандука ишао је велик број Српкиња. Но чим је спровод даље ишао бивао је све већи, пошто су приступали и они који су, немогући доћи до цркве, стајали најпре на једној и другој страни сокака. Тако се је уз остале венце савио око Милетићева сандука још један велики, неувели венац народа српскога, венац срдаца, која су тада само за њега, а без сумње живље него обично била, те се куцање њихово слило у ону нечујну музику, која је сведочила о хармонији осећања.

На средини главнога трга уставила се пратња. Ту је говорио најпре румски адвокат др. Ж. Миладиновић. За њим је говорио изасланик пештанске српске омладине др. Милош Бокшан, који слави Милетићев несебични рад, упућује на данашње расуло и тражи да се они, који руководе народни живот, сложе у заједничком раду за народну будућност. На главном тргу видела се дивна слика, која је јасан знак дубоког поштовања народног. Колико је год трг велик био је пун народа, тако да је било тешко ту силну масу довести у ред, кад је пратња пошла даље.

Даље је ишла пратња футошким сокаком, па кроз уставни сокак до успенског гробља. Сокаци су били претесни због велике навале народа, те си је свако с муком морао крчити пут. Кад је спровод стигао на успенско гробље почела је за кратко време падати ситна киша, али то није бунило никога, ко је с преданошћу и срцем пуним осећања учествовао у овој тужној слави. Кад је мртвачки сандук спуштен на земљу покрај породичне гробнице, говорио је поред отвореног гроба Аркадије Варађанин. Он се с дубоким признањем осврће на рад Милетићев око народне просвете, за коју је он много учинио, не само као члан српског народно-црквеног сабора, него и као начелник и грађанин новосадски. Готово све српске школе у Новом Саду имају њему да захвале што су основане, пошто је он учинио за њих све што је могао. С тога му се у име наставника и оне многобројне дечице српске, која су просветила свој дух у тим школама, захваљује на великом заузимању за школе народне. После њега говори члан загребачке српске омладине правник Жика Костић, уверавајући да ће омладина српска схватити Милетића и реализовати његову мисао. За тим се у име Срба ратара праште с Милетићем ратар из Каменице Влада Мирковић, а после њега у име занатлијске омладине занатлија из Панчева Милорадовић. На концу говори у име уредништва „Заставе“ Константин Брадваровић.

Тиме је завршена ова тужна народна свечаност, која је на тако красан и дирљив начин доказала, да читав српски народ, није још заборавио Светозара Милетића. Дух Милетићев, растајући се са земаљским животом, могао је разабрати да народ његов, и ако потиштен, још увек зна ценити велика дела. Милетић се већ одавно повукао од јавног живота, али на глас његове смрти затрептало је ипак свако срце, у коме се није угасио жар искреног родољубља, свако је осетио тада да је из наше средине нестало човека, који је својим именом означавао једну сјајну епоху народне историје. С тога су на глас смрти његове похитали Срби гробу његовоме у Нови Сад; многи дођоше онако инокосни, а многи градови и места српска послаше своја изасланства, да учесвују код самртне славе Милетићеве. Скоро се у Новом Саду није састало толико Срба, као овај пут. Премда нам није мило што је састанак тај био израз народне жалости, ипак се радујемо, кад видимо да има доста Срба, што знају поштовати заслуге оних људи, који су доста мука и патње претрпили у борби за народну ствар. За то се и погреб Милетићев развио у тужну, али искрену, манифестацију народних осећања. Много се променило од како је Милетић престао радити; наступило је гњило време, али погреб Милетићев био је достојан њега.

* * *

На место венца на одар пок. Милетићу положили су г. г. Милутин Бикар и Златоје Тодоровић као прилог сомборских Срба трговаца Српском Трговачком Удружењу 40 круна.

Аустријски парламенат.

Са страхом и трепетом приступила је аустријска влада изборима посланика за царевинско веће. Резултат тих избора пренеразио је и њу и јавно мнење, по што се показало да је и најшире слојеве захватила страсна народна борба, страснија можда него што се могло и мислити. Изборници шаљу у појачаном броју у парламенат људе, који су онемогућили рад прошлога парламента. С тога мора влада приступити саставу и раду парламента са још већим страхом и трепетом, него је приступила изборима.

Откад су завршени избори муче владу непрестано два тешка питања, која се морају безуветно решити пре него што се приступи сваком другом парламентарном раду. Прво питање је престона беседа. Да је код састава престоне беседе дошло до сукоба у министарском савету, више је него сигурно. Вести, које су о томе избиле на јавност, биле су истина службено демантоване, али то не доказује много. Сада је та ствар у министарству решена и сви су се министри сложили у престоној беседи, којом је краљ у понедељак свечано отворио парламенат. Али и ако су се министри сложили у престоној беседи, њезина судбина још није решена. јер сада тек треба гледати, какав ће одјек та беседа наћи у парламенту. Несумњиво је да Чехе не ће задовољити оно место у беседи, где се говори о језичном питању и уставу.

Друго питање, које непрестано мучи владу, је избор саборског председника. То питање није још ни до данас решено, а не зна се у опште како ће се решити. Тешко је наћи човека, који би се хтео примити те тешке дужности, а да опет сви они разнородни елементи буду с њиме задовољни. Председник царевинског већа изложен је најгорим погрдама са стране посланика, а ретко је наћи човека, који је спреман хладнокрвно слушати све те погрде и увреде, те с миром и успехом руководити парламентарне расправе. Гроф Атемс, за кога се држи да би могао бити изабран, не ће никако да се прими те сумњиве части, те је изјавио да ће пре положити посланички мандат него што ће се дати бирати за председника. Фукс не може да буде изабран, пошто је против његова избора стигао протест. Тако дакле још ни сада, кад се већ парламенат састао, влада нема у овоме питању никаква излаза.

Како ће се ствари у царевинском већу даље развијати показала је довољно прва седница, која је одржана у среду. На тој седници, која има само формално значење, по што се на њој ништа не решава и ни о чему не одлучује, дошло је већ до тако бурних призора, какве смо били вични слушати и гледати само за времена најжешће опструкције. На њој је избило на површину неколико симптома, који су врло карактеристични, не само за овај парламенат, него и за целу државу, а вредно их је забележити да се не заборави. Буку су изазвали на седници уз немачке радикалце чешки народни радници, за које је ова седница била парламентарни деби. Посланик Клофач, Чех, уз погрде, што их је сипао на министра-председника Кербера, изрекао је према министрима ове врло значајне речи: „тешко вама, ако у престоној беседи буде и једна реч против чешкога народа“. Исти посланик напао је грдњама на председника по старости дра Вајгла, што као Пољак говори немачки. Кад је Вајгл у свом поздравном говору дошао на изјаву лојалности према владару оставили су немачки радикалци и социјални демократе саборницу, и повратили се тек кад је то свршено. Словенски листови јављају да је посланик Волф, кад су остали посланици викали „живео краљ“ узвикнуо: Hoch Kaiser Wilhelm. На концу седнице полагали су посланици присегу. Председник даде прочитати образац присеге, а сви посланици, прозвани алфабетским редом, имају рећи само „присижем“. Сваки посланик је то учинио на своме материњем језику, па се ретко догодило да су два посланика, који долазе по реду један за другим положила присегу на истом језику.

Из ових појединости види да ни код градње куле вавилонске није могло бити веће збрке језика и појмова. А кад је тако било на првој седници, где управо и није било повода за то, што ће тек бити онда кад дође до решавања великих питања, за која поједине странке и народи вежу питање своје егзистенције и части. Несумњиво је да овај парламенат не ће моћи решавати таких питања. То се види не само из појава на овој седници. него и из начина, како се групирају поједине странке. Странке појединих народа приближују се једна другој у врху обране народних интереса. Види се дакле да се странке не групирају по својим погледима на друштвени, привредни и политички живот, оне се не спремају на парламентарни рад, него на националну борбу. То је карактеристика данашњег стања у Аустрији, а то сведочи да царевинско веће, не само сада него у опште никада, не ће бити способно да ради за развој унутарњег живота појединих народа.

Народи се не могу одрећи националне борбе, али им је потребан рад за друштвени и привредни напредак. По што се те две ствари међусобно апсолутно искључују, јасно је да се ово друго мора одузети царевинском већу, па предати законодавним телима појединих земаља и народа. Кад би Аустрија имала такога државника, који би се тога тешког посла могао с успехом прихватити, она би могла мирније гледати у будућност. Она такога државника нема, а на народе своје не може се с поуздањем наслонити, и у томе лежи њезина зла коб.

Нови Сад, 24. јануара 1901.

— **Мађари и народносни закон.** Као што је познато харомсечка жупанија решила је да се угарском сабору обрати представком, у којој се тражи ревизија народносног закона од г. 1868. Уједно је та жупанија послала окружницу свима осталим жупанијама с позивом да се и оне придруже представци харомсечке жупаније. Жупаније у чијем су представништву Мађари у већини журе се да што пре усвоје ту представку, те намеравају, да одмах у почетку заседања новог сабора изиђу с том представком пред сабор.

У седници представништва арадске жупаније, која је ових дана одржана, изнета је та ствар на дневни ред, те је изазвала велику и живахну расправу између Румуна и Мацара. Од стране Румуна одважно су устали у обрану народносног закона представници Михајло Велић, Јован Сучу и још више Румуна, те су тражили да се допис харомсечке жупаније одбије. Но како Мађари у представништву арадске жупаније имају већину, то се нису ни трудили да разлозима побију говоре румунских представника, него су просто тражили да се гласа, те су при гласању и

победили: са сто двадесет гласова против тридесет решено је да се сабору поднесе представка ради ревизије народносног закона.

Хајка против народносног закона, као што видимо, све је јача и, какве су прилике код нас, нема сумње да ће угарски сабор уважити ове представке и извршити ревизију народносног закона. Не треба бити пророк, па да се погоди, да ће та ревизија испасти само на штету немађарских народности у Угарској и да ће ове услед те ревизије изгубити и оно мало права, која им је народносни закон од 1868. гарантовао.

— **Српски конзулати у Сарајеву и Мостару**. Београдски „Србин“ упућује на то како је пре окупације била жива трговачка веза између Србије и Босне и Херцеговине, па истиче потребу, да се те везе опет обнове. Томе би се помогло отварањем конзулата у Сарајеву и Мостару. Србија има право да отвара таке конзулате по конзуларној конвенцији између ње и Аустро-Угарске. То би било од неоцењене вредности за трговину Србије и окупираних земаља.

Политички преглед.

— **Угарски сабор**. Одбор за ревизију инкомпатибилитетског закона имао је у петак седницу. Олај тражи, да се известиочев елаборат умножи и подели члановима одбора, да га могу проучити. Он највише полаже на то, да се закон врши. Ако то буде, спреман је попустити у материјалним диспозицијама закона. Форум за пресуђивање може бити једино курија. Раковски се слаже с њим. И садањи закон био би уз неке измене добар, кад би се строго вршио. Ако се зајамчи, да ће се јудикатура пренети на курију, он би био чак и за данашњи закон. Корнис тражи, да се у елаборат унесе и законски поступак. Министар председник Сел каже, да се о поступку још није говорило, а и он полаже на то главну важност. Досадањи поступак не може се задржати. Он би пристао уз ону мисао, да случајеве инкомпатибилитета решава суд, састављен од чланова саборских, изабраних коцком. Права парламента била би окрњена, кад би он то пустио из своје руке. Не би рад био предати курији суђење о овим стварима. Председник одборски мисли, да би у случајевима личног инкомпатибилитета могао судити сталан одбор. У другим случајевима би тај одбор прикупио само доказни материјал и преслушао странке. Кад би одбор био с тим готов, председник саборски би у посебној седници дао изабрати коцком дванаест посланика, који би ствар претресли и изрекли пресуду. После осуде посланик би имао или положити посланички мандат или напустити положај, који је инкомпатибл. Олај тражи, да се та ствар још коначно не реши. Сабор је још много знатнију ствар предао курији, па зашто не би и ову. Известилац Рохоњи тврди, да је јудикатура у избору посланика предата курији само делимично и само на осам година. У овоме случају ради се о већ признатим члановима сабора, па би право и сувереност парламента била знатно окрњена, ако би се у овој ствари предало суђење курији. Ђурковић држи, да је ово питање у свези с моралним назорима свога времена. У закону би морали бити тачно наведени сви случајеви, који су инкомпатибл. Ни јудикатуром курије ни парламентарним судом не може се ништа постићи. Раковски је ипак за курију. Сувереност сабора не би тиме трпила, пошто курија стоји тако високо, да би њезин суд свакога умирио. Ђери мисли, да курију не треба повлачити у политичке борбе. Ако се на њу пренесе суђење, морају се сви случајеви таксативно навести, а то је немогуће. Холо држи, да је и парламентарни суд бољи од данашњег стања, али да се питање са свим на чисто изведе потребна је јудикатура курије. Мандел је за парламентарни суд. Сел предлаже, да се известиоцу повери формулација председникова предлога. То се прихваћа и седница се закључује.

— **Румунија**. Услед тешког финансијалног стања, које се и у Румунији почиње опажати, дошла је румунска влада у врло критичан положај и Карпов кабинет већ почиње да се љуља. У ономадашњој седници сената интерпелисао је вођа либерала Димитрије Стурза владу у погледу њене финансијалне политике, а слична интерпелација чека владу у комори. Карпово министарство не може рачунати на сигурну већину, јер најодличнији људи конзервативне странке, као што су вођа исте странке Григорије Кантакузино, бивши министри генерал Ману и Јонеску не одобравају порезне приредлоге министра-председника и министра финансија Карпа. Министарска криза је у у потаји већ избила, и скорим ће бити решешена. Мисли се, да ће опет чисто конзервативно министарство доћи на државну крму.

— **Италија**. У седници сенатата од 2. о. м. министар правде Ђантурско поднео је зак. предлог у ствари анархистичких злочина и молио је, д да се о том предлогу што пре поведе раоасправа. Министар је у говору, којим је пропратио предлог, нагласио, да анархистички з злочини немају политичке цели, него иду с само за тим, да преврну сваки друштвени поредак. Наглашава, да овај предлог није ререакционаран, него брани друштвени пороредак и попуњује празнину у казненом закаконику.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 24. јануара 191901.

— **Прилози на српско народно позориште**: 1.) Г. Нина Николићева из Илаванце послала је свој годишњи прилог у износосу од 7 круна 30 ф.

2.) „Добротворна Задруга Српкиња“ у В. Кикинди послала је последњи оброк своје чланарине, чиме је потпуно исисплаћена њена чланарина у износу од 200 круна. а.

3.) Румска штедионица у у Руми послала је 7 кр. 11 ф. прилога из свовога ковчежића.

4.) Добротворна српска женска задруга у Вршцу послала је 11 крувуна 20 ф. крајцарашких прилога.

5.) Стеван Павловић, трговачачки путник из Беча, исплатио је остатак своје чланарине у износу од 80 круна, те је тимеме постао редован члан „друшва за српско народнодно позориште“.

6.) „Добротворна задруга Српкиња Земункиња“ у Земуну послалала је 64 круне 80 ф. прилога, што су их приложиле родољубиве чланице управнога одбора истисте задруге и још неки Земунци у месечним оброброцима у години 1900. — Толику своту скупила ла је иста задруга и за корист свето-савском фо фонду. — Имена родољубивих пријатељица и приприложника, који су дали по 3 круне 60 ф., ово су:у: Марија др. М. Радојчићка, Софија др. Т. Недељељковићка, Јелена Ан. Димитријевићка, Ангелина С Ст. Капамација, Вера др. Г. Авакумовићка, ДаДаница Н. Павловићка, Даринка Ст. Белићка, Емилија П Пантелићка, Јелена (Лела) Фр. пл. Бенкко, Јелена др. Вл. Николићка, Јелка Ст. Крецудулка, Јулка С. Пушићка, Катица П. Јеловац, Лепосава Ј. Тривунчићка, Софија Т. Љубиша, Катагарина Ст. Марковићка, Марија П. Барјактаровићкіка, и Ђока С. Милосављевић.

На свима овим родољубивим прилозима изјављује управни одбор „друштва за српско народно позориште“ своју најтоплију захвалност.

Верење. Госп. Др. Стева Николлајевић адвокат у Вршцу верио се с госпођицом Олгом Ранчином. Нека је сретно!

— **Наредба земаљске владе у Загребу**. Хрв. слав. земаљска влада, одео за богоштовље и наставу, индорзатом од 17. октобраа 1900 бр. 17081. ex 1899. саопштио је епархијским Администрадивним Одборима на све краљ. жупанијске области издану наредбу, којом истте области позива, да:

„с обзиром на превишњим решкриптом од 10. авг. 1868 зајамчену и осигурану црквено-школску автономију православне цркве подручне управне области и органе им, а поваособ техничке известитеље упути, да се у будуће имају уздржати свакога, ма и најмањега утицаја и суделовања око уздржавања грчко ист. богоштовних објеката и набава црквених предмета, иконостаса и утвари, кад се то ради са искључивим трошком дотичне црквене општине и парохијана, а било то на непосредни позив и замолбу појединих црквених опћина и свештеника им, било путем надлежне епархијске власти, осим у случају овостранога изричнога налога.

Према томе се имају црквене општине са односним својим молбама за израду и састав грађевнога операта, за обаву јефтимбе, похвалбе, надпохвалбе, те ликвидације и обрачуна једноставно упутити на надлежну епархијску управну власт, која ће свакако знати, шта јој у сваком поједином случају чинити ваља. У питањима пак, кад је дозвољена ма и најмања земаљска припомоћ, тада се има строго држати овостране наредбе од 18. маја 1899. бр. горњи, те имају земаљске управне области и њихови органи самом радњом управљати и гграђевном главницом баратати, те коначне обраччуне предлагати, а све то уз суделовање црквенне општине и њезиних органа, те очувањем ауттономнога јој положаја. Уједно додаје вис. кр. земаљ. влада, да се морала горња упута и одредба издати, јер су у последње доба јако учестали случајеви, а да поједине црквене општинее и свештеници тамошњега подручја самосталпо и без икаква посредовања надлежне духовнее области ступају у додир са земаљским управним областима и органима кад се ради ма о каквој градњи и набави око грч. ист. богоштовних објеката и предмета, па тим поступком својим само заплетаје и сметње изазивају.“

— **Основне школе у Хрватској и Славонији**. Основих школа у Хрватској и Славонији било је концем 1899./1900. школске године свега 1378, 7 више него концем шк. год. 1898./1899. Од ових је школа било: јавних општих 1304, јавних конфесијоналних 33. Краљевина Хрватска и Славонија имају 2,186.410 становника и 42,531.4484 квадратних километара површине; према томе једна основна школа долази на 30·86□ клм. и на 1586 становника. Највише школа (265) има у сремској, а најмање у вараждинској жупанији која је и најмања. Највећа жупанија и по простору и по становништву је загребачка жупанија, која има 446.723 становника, а 214 школа. По полу је било шк. год. 1899./1900. јавних општих школа: дечачких 59, девојачких 60, обосполних 1185. По наставном језику „хрватском или српском“ било је 1270 или 97·38% немачком 22, мађарском 7, русинском 2, словачком 3. Српских автономних школа било је 22, а године 1899./1900. било је 25, немачких 13, а мађарских 6. Концем шк. год. 1899./1900. било је учитељског особља на јавним општим школама 2273, а другим 121, свега 2394. Виших пучких школа било је 29, и то: 18 дечачких и 11 девојачких.

— **Афера Цинцар-Марковић**. Пошто је лекарска комисија изјавила, да је бивши пуковник Цинар-Марковић душевно потпуно нормалан, поновљена је против њега расправа пред београдским првостепеним судом. Државни тужилац Милан Христић остаје код своје пређашње оптужбе. Бранилац његов Ђеваировић побија вештачко мишљење лекарске комисије и тврди, да је оно непотпуно. После тога је суд изрекао пресуду којом се Цинцар-Марковић осуђује на десет година затвора и да плати све учињене трошкове.

— **Добротворна Задруга Српкиња Панчевачких** приређује у суботу 27. јануара (9. фебруара) 1901. у дворници код „Трубача“ у корист своје благајне своју VII. забаву са игранком. Распоред: 1. Дворжак: „Легенде“, бр. 1. и 3. свирају на 2 гласовира, гђце: Милева Драгић, Софија Милутиновић, Јованка Поповић и Драгиња Ђурчин. 2. Лорфлен: „Посестриме“, певају уз гласовирску пратњу, гђце: Меланија Вујић и Јулка Мутавџић. 3. Сметана: „Продана невеста“, свирају на гласовиру и хармонијуму г. г. П. Кранчевић и М. Топаловић. 4. Топаловић: „Моме анђелу“ четворопез. 5. „Глумац“, мала слика из глумачког живота, декламује г Ружић, управитељ српског народног позоришта. 6. Дворжак: „Словенске игре“, бр. 15. и 16., свирају на 2 гласовира горње госпођице. Затим игранка.

— **Богословско књижевно друштво „Слога“** слави у уторак 30. јануара (12. фебр.) 1901. год. своје крсно име: св. Три Јерарха. Распоред: I После св. литургије освећење водице и резање свечарског колача у гимназијској дворани. II. После подне у 3 сахата у истој дворани свечана седница. 1. Молитва: Бортнянскій: „Подъ твою милость...“ пева збор „Слоге“. 2. Председник отвара седницу. 3. Тих. Остојић: „Слава и нынѣ на Господи воззвахъ“ — стихира на Духове, пева збор „Слоге“. 4. „О хришћанском браку“, расправља г. Д. Николић богослов IV. год. 5. Ф. С. Вилхар: „Расти ружо“, квартет, певају г.г. С. Михајловић богослов IV. год., М. Вукајловић богослов II. год, К. Суботин богослов I. год. и М. Вукосављевић богослов III. год. 6. Бортнянскій: „Єдинородный сынє...“ пева збор „Слоге“. 7. О. У. Острожински: „Херцеговачко робље“, уз слику Јарослава Чермака, декламује г. Н. Барачки богослов I год. 8. Ф. С. Вилхар: „По језеру“ (словеначка) пева збор „Слоге“. 9. Председник затвара седницу.

Новости са стране.

— **Парница Јована Кривања**. Огромну сензацију начинила је пре две године у целој Угарској велика проневера, коју је учинио сиротињски отац арадске жупаније Јован Кривањ. После двогодишње истраге, која је установила, да је Кривањ стрпао у свој џеп 381.735 фор. сиротињског новца, ономад је отпочела пред арадским судом главна расправа против Кривања, за кога се на сигурно држи, да је проневерио бар по милијона форинти, али се цела проневерена свота није могла установити. Истражни затвор јако је нашкодио и онако болесном Кривању, који из затвора зацело неће жив изићи.

— **Потомци енглеске краљице**. Краљицу Викторију оплакује многобројна породица. Жива породица покојне краљице састоји се из не мање од 74 члана, што је баш знатан рекорд, кад се узме у обзир, да с Викторијом у мало није изумрла хановеранска кућа. Али једна од најбољих пријатељица краљичиних, војвоткиња Аберкорн може се похвалити са још већом породицом. Војвоткиња, којој је сада 90 година, скупила је око себе породицу од 128 чланова.

— **Покушај самоубиства једног руског кнеза**. У Петрограду је ових дана извршио покушај самоубиства кнез Барјатински, оснивач и уредник листа „Сѣверний Курѣръ“. Кнез, коме је тек 32 године, зато је хтео да се убије, што му је влада забранила лист. Услед тога је кнез запао у новчане неприлике, из којих се самоубиством хтео да извуче. Отац му је један од најбогатијих руских великаша, али не опћи са сином, јер се овај ожeнио глумицом. Иначе млади кнез Барјатински беше врло популаран човек. а нарочито је имао много присталица међу свеучилишном омладином. Но баш та велика популарност му је шкодила, јер је влада подозревала, да он шири међу омладином револуционарни дух, те је забранила његов лист. Кнез Барјатински био је страстан полемичар и његова лањска полемика са уредником „С. П. Вједомости“ кнезом Еспером Ухтомским била је ваљда најжешћа, што је икад видела руска журналистика. Стање кнеза Барјатинског је критично, али се лекари надају, да ће га моћи спасти.

— **Атентат против професора Дешанела**. Јавили смо за атентат, који је на париској „Collége de France“ извршила млада руска студенткиња Вера Гелова против 84-годишњег професора Дешанела. Учинила је то зато, што је мислила, да је стари професор пре неколико година увредио њено женско поштење. У понедељак су суочили Веру са Дешанелом, који је са три своја колеге изишао пред судију. Вера је дуго гледала у професора, узе његову руку у своју и рече, да се при извршењу атентата преварила, јер није он онај, који ју је увредио.

— На своје поштење велим, — рече девојка — да сам се преварила. Овом човеку, на кога се срдим, измрвљен је палац на десној руци. Опростите ми, господине!

Судија онда запита студенткињу, чиме су јој увредили поштење.

— У Женеви се догодило. Никад нећу то казати, ни Вама ни другом. Поштујем себе толико, да ћутим о том догађају.

То беше одговор Верин и више ни за сав свет није хтела да каже.

— **Ухапшен лекар**. У Будимпешти је полиција ухапсила лекара дра Виктора Формађија због разних превара. До скора био је он угледан лекар престонички, али се одао бекријању и раскоши, те за кратко време утуче све своје имање. Кад му је догорело до ноката, издавао се за поседника, агента, те је измамљивао кауције од сиротих људи, који су наишли на лепак овом непоштеном човеку. Др. Формађи сад чека своју заслужену казну.

— **Град у зиму**. Са Реке јављају, да је тамо у понедељак у 4 сахата после подне падао јак лед. Крупно ледено зрневље сасвим је покрило калдрму. Прошле недеље било је на Реци такође леда.

— **Лековити зраци**. Од прилике пре четврт столећа у медицинској књижевности појавило се мишљење, да тако звани кемијски зраци светлости т. ј. они, што почињу после плаве боје у спектруму, имају врло велику лековиту моћ; али наука је брзо прешла на дневни ред преко тога мишљења и одбацила га баш као какву врадбину. Сад један руски лекар, др. Минин, наново развија учење о лековитости светлосног зрака, и у једном петроградском медицинском листу износи, какве је знатне успехе постигао у својој лекарској пракси употребом светлосних зракова. Нарочито приписује велику лековиту снагу плавој светлости и вели, да против невралгије нема бољег лека, него кад се бона места изложе утицају плавих зракова. У опште — пише руски лекар — кад год је ради лечења живчаних болести употребио светлосне зраке, успех никада није изостао. Минин све то сматра за непосредни утицај плавог зрака, а не дотиче се питања сугестије, која пак игра велику улогу при лечењу нервозних људи. Но како покушаји са светлосним зраком нимало не шкоде телу, нема никакве сметње, да позвани опробају проналазак руског лекара.

— **Девојачки двобој**. У Напуљу су ових дана две жестоке Италијанке поделиле крвав двобој. У истој радњи радиле су 15-годишња Филомена Правакијели и нешто млађа Анциолина Сфера. Обе се беху загледале у једног момка, те због тога страшно омрзнуше једна на другу. Ниједна не хтеде да се одрече његова удварања, те доконају, да поделе једна с другом мегдан. Уговоре место, где да се састану, те се тамо у пратњи две-три пријатељице, ножевима наоружане и састадоше. На дат знак заљубљене супарнице као фурије јурнуше једна на другу. После неколико тренутака Анциолина с дубоком раном на прсима и искрвављена лица сруши се онесвешћена на земљу. Филомена је добила три незнатне ране. Побеђена супарница је умрла, а њена противница пуштена је излечена из болнице.

НОВИЈЕ.

Софија, 23. јануара. Тврди се да ће бугарска влада пристати на прогон оних Македонаца, што их је румунски суд осудио in contumaciam.

Букурешт, 23. јануара. Гласови о министарској кризи не потврђују се службено. Председник коморе Делафранка тражио је од министра председника, да разјасни

политички положај. Карп је молио да му се допусти после дати одговор премда признаје оправданост тога захтева.

Берлин, 23. јануара. Одлучно се демантује вест да је цар Вељем преузео улогу посредника у јужноафричком рату.

Берлин, 23. јануара. У пруском сабору расправља се предлог о каналу. Министар привреде брани предлог, те каже да ће други сви предлози пасти, ако тај падне.

Лондон, 23. јануара. Листови јављају, да један део Бура уз које су и ирска и америриканска бригада, прети Луренцо-Маркезу. Португалска влада затражила је помоћ од енглеских чета.

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву „Бранника“.

Сомбор, 24. јануара. Др. Ђена Павловић данас пре подне у својој 51. години умрьо.

* * *

Будимпешта, 24. јануара. У заст. кући пријављује посланик Мајор интерпелацију у погледу конзулских испита. При расправи о прорачуну министарства пољопривреде посланик Мајор разлаже, да се мало троши на пољопривреду, све реформе плаћа народ; тражи да се потпомаже развитак пољске привреде и индустрије. Посланик Аладар Сечењи жели, да се у свакој већој општини поставе шумарска званија и да се боље потпомаже отхрањивање коња. Посланик Бењовски жели повишење цена храни.

Лондон, 24. јануара. У битки између Кнокса и Девета 18. о. м. погинуло је од енглеске стране један официр и пет момака, а рањени су четир официра и 38 момака.

Православном Српском Свештенству.

Одазивајући се жељи православног српског свештенства из свију покрајина српских и вапијућој потреби цркве наше, ја сам од Нове Године поново отпочео издавање „Хришћанског Весника“, духовног часописа, који је под мојим уредништвом 17 година излазио. Прву свеску разаслао сам за Божић свима оним свештеницима, за које сам држао, да ће лист примати, и као што нас пријатељи нашег подузећа извештавају лист је свуда лепо примљен и правац листа наилази на опште одобравање.

Ако доиста свештенство наше одобрава правац листа и находи, да је такав самосталан лист потребан православној српској цркви и њезином свештенству, молимо лепо сваког брата, који жели и на даље примати лист нека ускори са пошиљањем претплате, како би се знали равнати у погледу штампања листа. Од одзива браће свештеника зависи једино опстанак листа, јер ми нити можемо нити хоћемо ни на какву другу потпору да рачунамо. Без новаца апсолутно никоме нисмо у стању слати листа, а да би омогућили и најсиромашнијим свештеницима примање листа, спустили смо годишњу цену на 10 круна; ко хоће може се и на пола године претплатити. Ми смо учинили све што је до нас стојало, сад је на свештенству, хоћели лист и даље излазити или не.

У Београду, 20 јануара 1901.

Алекса Илић, прота,
преседник конзисторије у пензији,
уредник „Хришћанског Весника“.

Трговина.

Нови Сад, 24. јануара 1901.

Цене су биле:

Жито ново прве каквоће	— —	14 К. 20	— — п
Жито ново друге каквоће	—	13 „ 40	— — „
Зоб	— — — — — — — —	10 „ 60	— — „
Јечам нови	— — — — — —	10 „ 80	— — „
Кукуруз нови окрњен	— — —	9 „ 40	— — „
Пасуљ бели	— — — — — —	14 „ 60	— — „
Пасуљ жути	— — — — — —	13 „ 80	— — „
Вика	— — — — — — — —	16 „	— — — „
Мухар	— — — — — — — —	12 „	— — — „
Проја	— — — — — — — —	8 „ 40	— — „
Вуна	— — — — К. — —	150	— — — — —

Све от 100 кгр.

ПРИМАЊЕ АПОТЕКЕ!

Поштованој публици из места и са стране јављам, да сам од 1. фебр. о. г. по р. к. примио у своје руке апотеку г. Павла Георгијевића, у ћурчинској улици.

У **Новом Саду**.

Јован Вуић,
апотекар.

27 4—4

Цепљених растових тачака

за лозу, у свакој количини, може се добити код каменичког властелинства 1000 комади за 42 Круне.

29 3—3 **Управа властелинства**
ГРОФА КАРАЧОЊИА.

ОГЛАС.

Српска православна црквена опћина у Сурчину ставила је у прорачун за 1901. годину, 1400 круна за подизање гвоздене ограде на својој порти у дужини од 50 метара, заједно са капијом и 1 вратима. —

Жеља је исте опћине, да речена ограда буде до Ускрса подигнута, а сама ограда да буде у основи зидана I. класом цигље у висини од 60—70 цм. од земље; а штакете да буду пропорционално високе према висини зида.

Подузимачи за овај посао нека поднесу своје понуде и трошковник на потписаног г. председника чим прије, а црквена опћина ће најповољнијем нудиоцу овај посао предати, чим прорачун потврђен буде.

Подвоз за сав материјал даје опћина од Земуна до места. 28 3—3

У **Сурчину**, 14. (27.) јануара 1901.

Совр. Божић, председник — **Ј. Матић**, парох — **Максимовић**, перовођа.

ОГЛАСИ.

Закључни рачун
Прве панчевачке заједнице за ваћевину
као Задруге
за 1900., а пословну XXIX. годину.

Дугује — **РАЧУН ИЗРАВНАЊА** — Потражује

АКТИВА	круна	п	ПАСИВА	круна	п.
Благајница	55.802	20	Имање IV. кола	264.677	62
Менице обичне и реал. кредита	1 02937	55	Имање V. кола	14.763	—
Ваћевине на заједн. књижице	110.141	—	Резервни фонд	100.698	—
Ваћевине на ствари од вредн.	15.189	—	Специјалчи резервни фонд	5 038	—
Зајмови на непокретности	39.550	—	Улози	793.439	54
Папири од вредности	74.340	–	Менице у реесконту	134.718	—
Заводски реалитети	41.465	38	Веровници	17.700	04
Дужници			Камата за пренос	6.430	19
по тек. рачуну к. 23,667 51			**Чист добитак**	33.756	57
наша потраживања					
код новч. завода 6.128·32	29.795	83			
Инвентар	2.000	—			
	1371220	96		1371220	96

Дугује — **РАЧУН ГУБИТКА И ДОБИТКА** — Потражује

РАСХОД	круна	п.	ПРИХОД	круна	п.
Плата	9.053	16	Пренос добитка из г. 1899.	1.125	48
Станарина	1.440	—	Разне камате	83.382	59
Камата на улоге и реесконт менице	40.606	79	Камате од пореза ослобођених ефеката	3.192	41
Порез	5 201	55	Кирија од заводских реалитета	1 586	97
Пристојба на камате од улога	3.304	25	Разни приходи	6.696	79
Трошкови	2.621	92			
Чист добитак	33.756	57			
	95.984	24		95.984	24

Панчево, 31. децембра 1900.

Прва панчевачка заједница за ваћевину као задруга.

За управу:
КАМЕНКО Ј. ЈОВАНОВИЋ с. р.
управитељ.

За књиговодство:
С. ВУКОВ с. р.

Са инвентаром, главним и споредним књигама сравњено и у реду нађено.

20 2—2 Панчево, 11. јануара 1901.

ОДБОР ЗА НАДЗОР:

Др. Павле Марјановић с. р. **Мита Стефановић** с. р. **Милутин Алексић** с. р.

СРПСКА ЧЕСТИЧАРСКА КРЕДИТНА ЗАДРУГА
У НОВОМ САДУ.

ПОЗИВ*)
НА III. РЕДОВНУ ГЛАВНУ СКУПШТИНУ
СРПСКЕ ЧЕСТИЧАРСКЕ КРЕДИТНЕ ЗАДРУГЕ
У НОВОМ САДУ,

која ће се држати у очи Сретенија, у четвртак, 1. (14.) фебруара 1901. год. у III. разреду средишне српске основне народне школе, у 9 сати пре подне.

Предмети већања:

1.) Извештај управе о раду Задруге у прошлој години.
2.) Подношење закључног рачуна (биланције).
3.) Извештај надзорног одбора.
4.) Предлог управе и надзорног одбора о подели чистог добитка.
5.) Давање разрешнице (Absolutorium) управи и надзорном одбору
6.) Избор управе и надзорног одбора.
7.) Евентуални предлози.
8.) Избор одбора за оверовљење скупштинског записника.

У НОВОМ САДУ, 15. (28.) јануара 1901.

УПРАВА
Српске Честичарске Кредитне Задруге.

32 1—1

*) Извадак из друштвених правила: На главној скупштини имају право гласа сви редовни чланови, који су своје честице, до краја прошле рачунске године на свом имену имали, или су их до тог времена на своје име преписали.

Чланови, који желе своје право на скупштини да врше, ваља своје овласнице за гласање (гласанице) најмање 2 дана пре скупштине код задруге да изваде.

II. ЗАКЉУЧНИ РАЧУН ЗА ГОДИНУ 1900.

Промет са благајном	Кр.	4,366.808·86
Целокупни промет	Кр.	6,055.449.09

Дугује — **Стање завода 31. децембра 1900.** — Потражује

АКТИВА	круне	п	круне	п	ПАСИВА	круне	п	круне	п.
Готовина			32084	66	Заводска главница				
Менице			402281	91	Редовна главница (1088 чест. по К 104)	113152	—		
Обвезнице			61113	—	Збрисана честичар. главница	2615	05		
Хипотекарни зајмови			10870	—	Делимак	2790	—		
Предујмови на честице			11859	—	Стални резервни фонд	449	34		
Зајмови на ручне залоге			2204	—	Чиновнички миров. фонд	85	58	119091	97
Дужници у тек. рачуну			1549	59	Улози			211456	79
Инвентар:					Реесконт			187412	19
Намештај К 1834·04					Веровници у текућем рачуну			2052	56
по отпису 150·—	1684	04			Укупно			520018	51
Књиге и прибор 1840·28					Чист добитак за поделу			8418	39
по отпису 150·—	1690	28	3374	32					
Трошкови при оснивању	3795	42							
по отпису	700	—	3095	42					
			528431	90				528431	90

Дугује — **Рачун губитка и добитка** — Потражује

РАСХОДИ	круне	п	круне	п.	ПРИХОДИ	круне	п	круне	п
Камате:					Сувишак добитка од год. 1899.			147	31
по улозима	9303	17			Камате:				
по реесконт. меницама	10777	39			од обвезница	4965	25		
одобрене	51	23	20131	79	„ меница	32603	09		
10% порезе по камат. на улоге			930	32	„ хипот. зајмова	616	14		
Порезе			300	—	„ предујм. на честице	495	21		
Плате			6860	—	„ ручних залога	188	46		
Станарина			1000	—	по текућем рачуну	38	11		
Трошкови			1936	69	затезне	94	19	39001	45
Укупно			31158	80	Провизије			1234	51
Од постигнуте чисте добити:					З касниие од чест. уплата			104	32
отпис на трошк. при оснив.	700	—			Препис и упис нови честица			89	—
„ од намештаја К 150·—									
„ „ књиг. и приб. 150·—	300	—							
Преостаје за поделу	8418	39	9418	39					
			40577	19				40577	19

У Новом Саду, 31. децембра 1900.

Пера Ракић, председник. — **Петар Дамјановић**, пословођа. — **Ђ. О. Милутиновић**, благајник.

Са главним и споредним књигама сравњено и у реду нађено.

У Новом Саду, 15./28. јануара 1901.

НАДЗОРНИ ОДБОР:

Стеван Милованов — **Коста П. Миросављевић.** — **Данило Слепчевић.**

Власник и издавалац: Дружина Бранника — Одговорни уредник Јанко Перић. — Штампарија Браће М. Поповића у Новом Саду.